

**Sprawozdanie z kontroli przeprowadzonej w Domu Pomocy Społecznej w
Bożenkowie za okres od 13 listopada 2019 roku do dnia 26 listopada 2020
roku**

Kontrola Domu Pomocy Społecznej w Bożenkowie została przeprowadzona w dniu 27 listopada 2020 roku przez Sędziego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy Marzenę Kalocińską na podstawie art. 43 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. 2020.685.).

Kontrola obejmowała: zasady funkcjonowania placówki, warunki życia mieszkańców, przestrzeganie praw osób przebywających w placówce, legalność przyjęcia i przebywania w placówce, prawidłowość stosowania ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, prowadzoną dokumentację dotyczącą zastosowania przymusu bezpośredniego i świadczeń zdrowotnych stwarzających podwyższone ryzyko dla osób przebywających w placówce, współdziałanie placówki z rodzinami i opiekunami, prawidłowość i terminowość załatwiania skarg i wniosków osób przebywających w placówce.

Z uwagi na stwierdzone przypadki zachorowań na Covid-19, kwarantannę pracowników Domu Pomocy Społecznej w Bożenkowie, czasowe zamknięcie placówki, pomimo jej otwarcia po zakończeniu kwarantanny, z uwagi na zasady bezpieczeństwa, w tym wprowadzoną w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy pracę w grupach, odstąpiłam od osobistej kontroli w placówce, a sprawozdanie sporządziłam na podstawie pisemnego oświadczenia Dyrektora Domu Pomocy Społecznej i Pracownika Socjalnego Sandry Kawczyńskiej oraz rozmowy telefonicznej przeprowadzonej w dniu 27 listopada 2020 r. z Panią Dyrektorem Magdaleną Lewandowską.

Dom Pomocy Społecznej w Bożenkowie funkcjonuje od 30 lat, powstał 31 października 1990 r. Jest placówką stałego pobytu przeznaczoną dla osób dorosłych, niepełnosprawnych intelektualnie, w której aktualnie przebywa 69 mężczyzn: 10 osób w przedziale wiekowym 18-

39 lat, 36 osób w przedziale wiekowym 40-59 lat, 10 osób w przedziale wiekowym 60-64 lata, 12 osób w przedziale wiekowym 65-74 lata, 0 osób w przedziale wiekowym 75-79 lat, 1 osoba w przedziale wiekowym 80 lat i powyżej. Wszystkie osoby zameldowane są w placówce na pobyt stały. Osoby te są niezdolne, ze względu na stan zdrowia do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, potrzebują całodobowej opieki, również ze względu na towarzyszące niepełnosprawności intelektualnej schorzenia somatyczne.

Skierowanie do Domu Pomocy Społecznej w Bożenkowie wydaje ośrodek pomocy społecznej właściwy dla miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o pobyt w danej placówce, w oparciu o następujące dokumenty: pisemny wniosek, wywiad środowiskowy, opinię ośrodka pomocy społecznej dotyczącą sprawności psychofizycznej osoby, zaświadczenie lekarskie wydane przez lekarza zakładu opieki zdrowotnej i zaświadczenie o wysokości dochodów.

Umieszczenie osoby w Domu Pomocy Społecznej w Bożenkowie odbywa się na podstawie decyzji Starosty Bydgoskiego lub Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z jego upoważnienia. W przypadku osoby ubezwłasnowolnionej wniosek o skierowanie do domu pomocy społecznej składa przedstawiciel ustawowy, załączając zezwolenie sądu opiekuńczego.

W dniu 08 grudnia 2019 roku zmarł ...A.... W dniu 07 lipca 2020 r. zmarł ...B...., a w jego miejsce przyjęto w dniu 29 lipca 2020 r. ...C.... Według oświadczenia Pani Dyrektor nie jest to osoba ubezwłasnowolniona. W dniu 27 października 2020 r. zmarł ...D....

Aktualnie na przyjęcie do Domu Pomocy Społecznej w Bożenkowie oczekuje 5 osób, a czas oczekiwania to 2 lata

W kontrolowanej placówce jest 49 mieszkańców całkowicie ubezwłasnowolnionych i 2 częściowo ubezwłasnowolnionych. Opiekunami prawnymi dla 30 mieszkańców całkowicie ubezwłasnowolnionych są pracownicy i byli pracownicy Domu Pomocy Społecznej, a dla 1 mieszkańca częściowo ubezwłasnowolnionego pracownik Domu Pomocy Społecznej jest kuratorem. Natomiast dla 19 ubezwłasnowolnionych całkowicie mieszkańców Domu Pomocy Społecznej opiekunami prawnymi są członkowie rodzin oraz 1 kurator dla częściowo ubezwłasnowolnionego.

Obecnie z powodu zmiany miejsca zamieszkania opiekuna prawnego (Kołobrzeg) w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy sygn. akt V RNs 945/20 toczy się sprawa o zmianę opiekuna prawnego dla całkowicie ubezwłasnowolnionego ...E....

Struktura mieszkańców pod kątem niepełnosprawności intelektualnej przedstawia się następująco: lekki stopień niepełnosprawności – 12 osób; umiarkowany stopień niepełnosprawności - 15 osób, znaczny stopień niepełnosprawności - 28 osób, głęboki stopień niepełnosprawności - 14 osób. Spośród w/w mieszkańców 5 mieszkańców choruje na schizofrenię. Jedna osoba jest leżącą na stałe - ...F... lat 40, całkowicie ubezwłasnowolniony, którego opiekunem prawnym jest matka. Drugą osobę leżącą z racji podeszłego wieku (82 lata) ...G... pracownicy placówki mobilizują do wstania z łóżka i podjęcia ruchu.

Do placówki stale w uregulowanym zakresie jeden raz w tygodniu przyjeżdża lekarz internista (w razie konieczności jest kontakt telefoniczny z lekarzem) oraz 2 razy w tygodniu lekarz psychiatra. Mieszkańcy w razie konieczności leczenia specjalistycznego są dowożeni do lekarza w Bydgoszczy lub pracownicy Domu Pomocy Społecznej proszą o wizyty doraźne. Mieszkańcy placówki pozostają pod opieką Gminnej Przychodni Zdrowia w Osielsku.

Każdy mieszkaniec ma założony zeszyt konsultacji, w którym odnotowywane są konsultacje i zalecenia lekarskie (lekarza pierwszego kontaktu i lekarza specjalisty). Oprócz tego jest ogólny zeszyt specjalistycznych konsultacji lekarskich dla wszystkich mieszkańców. Historie choroby psychicznej prowadzone są przez lekarza psychiatrę w odrębnych teczkach konsultacyjnych, założonych dla każdego mieszkańca. Każdy mieszkaniec placówki ma teczkę z dokumentacją, dotyczącą przyjęcia do placówki.

Konsultacje psychiatryczne każdego z mieszkańców odbywają się co najmniej raz na pół roku, a częściej w zależności od indywidualnych potrzeb mieszkańców.

Mieszkańcy placówki posiadają następujące źródła dochodu: renty rodzinne i socjalne – 40; renty socjalne – 19; renty inwalidzkie – 6, emerytury – 4. Ponadto 21 osób przyjętych po dniu 01 stycznia 2004 r. otrzymuje dodatki pielęgnacyjne, a 9 osób otrzymuje zasiłki pielęgnacyjne. 64 osoby otrzymują dodatkowo świadczenia uzupełniające (500+).

Mieszkańcy placówki mają swoje konta depozytowe, na których mają zgromadzone oszczędności. O sposobie wydawania pieniędzy z konta depozytowego osoby ubezwłasnowolnionej decyduje przedstawiciel ustawowy, natomiast pozostali mieszkańcy sami dysponują swoimi środkami pieniężnymi.

Średni koszt utrzymania mieszkańca od marca 2020 roku wynosi 4.706,92 zł miesięcznie (w 2019 roku była to kwota 4.184,92 zł).

Standard podstawowych usług świadczonych przez placówkę stanowią usługi bytowe, zapewniające zamieszkiwanie w godnych warunkach, usługi opiekuńcze, polegające na udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych i załatwianiu spraw osobistych, usługi wspomagające, polegające na uczestniczeniu w terapii zajęciowej, podnoszeniu sprawności i aktywizowaniu mieszkańców, a także umożliwienie zaspokajania potrzeb religijnych i kulturalnych.

W Domu Pomocy Społecznej w Bożenkowie znajdują się następujące pomieszczenia służące mieszkańcom: 26 pokoi mieszkalnych, dwu-, trzy- i czteroosobowych z łazienkami, jadalnia, sklepik terapeutyczny, kuchenka terapeutyczna, pracownia ortodydaktyczno-rewalidacyjna, pokój dziennego pobytu nr 2, sala gimnastyczna, pokój gościnny, pracownia terapeutyczna (arteterapia), gabinet medycznej pomocy doraźnej, gabinet fizjoterapii, gabinet psychologa, pokój pracowników socjalnych, pokój kierownika działu, kaplica.

W kontrolowanym okresie, według oświadczenia Pani Dyrektor nie ograniczono możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

W kontrolowanej placówce znajduje się zeszyt odwiedzin, aczkolwiek nie wprowadzono wyznaczonych godzin odwiedzin. Do bieżącego roku mieszkańcy mieli zapewniony swobodny kontakt z rodziną. W obecnej sytuacji, ze względu na wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego i Wojewody Kujawsko-Pomorskiego związane z panującą pandemią koronawirusa i zagrożeniem COVID-19 mieszkańcy mają bardzo ograniczoną możliwość odwiedzin, natomiast mają zapewniony swobodny kontakt telefoniczny z rodziną. Z uwagi na powyższe w kontrolowanej placówce zostały też zawieszony do odwołania uroczystości okazjonalne i spotkania towarzyskie z zaprzyjaźnionymi ośrodkami pomocy społecznej. W obecnym okresie wszelkiego rodzaju zajęcia terapeutyczne oraz aktywności odbywały się wyłącznie na terenie Domu Pomocy Społecznej.

Placówka zapewnia warunki do rozwoju samorządności, poprzez spotkania społeczności terapeutycznej, na których omawiane są bieżące problemy dotyczące funkcjonowania mieszkańców, relacji z pracownikami, zgłaszane są wnioski co do organizacji zajęć terapeutycznych. Placówka proponuje mieszkańcom różnorakie formy zajęć terapeutycznych kulturo-terapia, zajęcia ortodydaktyczno-rewalidacyjne, arteterapia, kinezyterapia, treningi umiejętności praktycznych i samoobsługowych, ergoterapia, zajęcia kulinarne.

Na terenie Domu Pomocy Społecznej funkcjonuje Dział Opiekuńczo-Terapeutyczny składający się z kierownika działu, specjalisty ds. medycznych, 2 pracowników socjalnych (jeden na pełen etat, drugi na ½ etatu), 3 pielęgniarek na umowę o pracę oraz 1 pielęgniarki na umowę o świadczenie usług, 14 opiekunów, instruktora terapii zajęciowej, instruktora terapii ruchowej, specjalisty ds. rewalidacji, psychologa (1/2 etatu), fizjoterapeuty. Pionami pomocniczymi są pokojowe, praczki, pracownicy kuchni. W placówce są wolne 3 etaty pielęgniarki.

W 2019 r. w placówce przeprowadzono drobne, bieżące remonty pokoi mieszkańców.

W kontrolowanym okresie przymus bezpośredni (zapięcie pasami bezpieczeństwa) zastosowano wobec ...H... lat 40 (w placówce przebywa od 2005 roku, całkowicie ubezwłasnowolniony, opiekunem prawnym jest matka). Przymus bezpośredni stosowany jest od dnia 03 października 2020 r., to jest od czasu zakończenia hospitalizacji w Szpitalu Wojskowym i założeniu tam sondy PEG do karmienia dojelitowego, którą podopieczny chce usunąć. Przymus bezpośredni stosowany jest w ciągu całej nocy z chwilowymi przerwami na zmianę pieluchomajtek oraz w ciągu dnia, wtedy kiedy przebywa w łóżku. Około godz. 10.30 ubierany jest i sadzany na wózku inwalidzkim-przebywa ze współmieszkańcami i personelem w pokoju dziennego pobytu nr 2 bez stosowania przymusu bezpośredniego. Kładziony jest ok. godz. 15.00 i wówczas ponownie stosuje się przymus bezpośredni. Wyżej wymieniony oczekuje na przyjęcie do Placówki Opiekuńczo-Leczniczej „Florencja” w Świeciu.

Na dzień kontroli według oświadczenia Pani Dyrektor wszystkie zastosowane przymusy bezpośrednie wobec wyżej wskazanego mieszkańca zostały zatwierdzone przez upoważnionego przez marszałka województwa lekarza specjalistę w dziedzinie psychiatrii prof. dr hab.n.med. Aleksandra Araszkiewicza.

W kontrolowanym okresie przeprowadzono 2 zabiegi operacyjne, za zgodą opiekuna prawnego całkowicie ubezwłasnowolnionego ...I... i ...J....

W kontrolowanym okresie mieszkańcy placówki nie sprawiali większych problemów, a w prowadzonej przez placówkę książce skarg i wniosków według oświadczenia Pani Dyrektor nie zostały odnotowane żadne skargi i wnioski. Podopieczny ...I... przebywa w dalszym ciągu pod stałą opieką personelu w pokoju dziennego pobytu nr 2 - dla osób o zmniejszonej sprawności psychofizycznej.

Wobec odstąpienia od osobistej kontroli placówki nie przeprowadziłam rozmów z mieszkańcami, ani nie weryfikowałam aktualnych warunków bytowych mieszkańców. Nie jest to jednak pierwsza kontrola prowadzona przeze mnie w Domu Pomocy Społecznej w Bożenkowie, a podczas poprzednich kontroli nie stwierdziłam nieprawidłowości co do warunków bytowych, w jakich przebywają mieszkańcy. Także żadna z rozmawiających ze mną w poprzednich okresach kontrolnych osób nie zgłaszała zastrzeżeń i uwag, a mieszkańcy byli zadowoleni z warunków bytowych i opiekuńczych panujących w placówce.

Wnioski

- W wyniku jednorazowej, telefonicznej kontroli opartej o dane i oświadczenia Dyrektora placówki nie stwierdzam naruszeń przepisów prawa w działaniu Domu Pomocy Społecznej w Bożenkowie.
- Przyjęty do placówki w kontrolowanym okresie ...C... nie jest osobą ubezwłasnowolnioną, zatem nie było obowiązku uzyskania zezwolenia sądu opiekuńczego w przedmiocie umieszczenia go w domu pomocy społecznej.
- Nie zgłaszam uwag do pracy Domu Pomocy Społecznej w Bożenkowie w kontrolowanym zakresie.

SĘDZIA
SĄDU REJONOWEGO
Marzenna Kalocińska